

Q methodology in Nursing

Q metodologija v zdravstveni negi

Darja Ovijač*

Univerza v Ljubljani, Zdravstvena fakulteta, Zdravstvena pot 5, 1000 Ljubljana, SLO
darja.ovijac@zf.uni-lj.si

Povzetek:

Raziskovalno vprašanje (RV): Q metodologija (QM) je v svetu že dolgo priznana, v Sloveniji še manj znana in uporabljena metoda raziskovanja. QM združuje prednosti kvalitativne in kvantitativne metodologije. Ker je namenjena proučevanju subjektivnosti, je zelo uporabna tudi v zdravstveni negi. Zanimajo nas metodološke značilnosti raziskav s QM s področja zdravstvene nege v podatkovni zbirki Scinahl.

Namen: Namen prispevka je prikazati metodološke značilnosti QM v raziskavah s ožjega strokovnega področja zdravstvene nege, ki so že publicirane ter zajete v podatkovno zbirko Scinahl ter na ta način prispevati k popularizaciji te metode tudi v Sloveniji.

Metoda: Uporabljena je bila deskriptivna metoda dela. Opravljen je bil sistematični pregled literature. Iskanje je bilo opravljeno v podatkovni zbirki Scinahl dne 8. 8. 2016. Uporabljen je bil iskalni izraz "q methodology and nursing". Dodatne omejitve so bile: članki, ki so bili dostopni v polnem besedilu ter opravljena recenzija.

Rezultati: Vseh zadetkov je bilo 20. Izločeni so bili članki, ki so se nanašali na paciente (ti članki bodo obdelani samostojno) in članki, ki so se nanašali le na QM. Identificiranih je bilo 10 člankov. Metodološke značilnosti analiziranih člankov so sledeče: "Q set" je vseboval od najmanj 33 pa do največ 65 trditev. "P-set" je se nanašal na od 11 do največ 60 oseb. V devetih primerih je bil uporabljen specifičen računalniški program PQ Method, le v enem primeru pa PCQ program. V osmih primerih je bila uporabljena "centraloid factor analysis, v dveh primerih pa "Principal component analysis". Zatem je bila v osmih primerih uporabljena "varimaks" v enem primeru pa "ročna rotacija", za en članek pa ta podatek ni naveden. Število ugotovljenih faktorjev je bilo od najmanj dva do največ 6.

Organizacija: Prispevek izpostavlja uporabnost QM tudi v zdravstveni negi. Delovne organizacije s področja zdravstva ter izobraževane ustanove bodo z uporabo te metode v bodoče lahko pridobile večji uvid v subjektivnost njihovih zaposlenih ter tako bolje razumele, kdo so njihovi zaposleni ter na podlagi teh informacij bolj ustrezno planirale kadrovske politike ter strokovna izpopolnjevanja ter tudi profesionalno formacijo zaposlenih.

Družba: Prispevek izpostavlja QM, kot uporabno metodo tudi v zdravstveni negi. Medicinske sestre so zelo velika skupina zaposlenih, pogosto so takoimenovana "prva bojna linija" pri delu s pacienti. Njihova stališča ter prepričanja pomembno vplivajo ne le na paciente, ampak tudi na njihove sodelavce ter pomembne bližnje, prek številnih strokovnih združenj pa posredno vplivajo tudi na širše okolje ter razmere v družbi. Vse to daje raziskovanju subjektivnosti zaposlenih v zdravstveni negi tudi širši teoretični, pa tudi praktični pomen. Omenjen prispevek predstavlja vzbudo k uporabi QM v raziskovanju subjektivnosti zaposlenih v zdravstveni negi.

Originalnost: Raziskava te vrste še ni bila opravljena. Raziskava bo bodočim raziskovalcem s področja zdravstvene nege lahko olajšala odločitve za uporabo te v Sloveniji še dokaj neizkoriščene metodologije. Hkrati raziskava nazorno prikazuje možne poti pri konkretni izvedbi raziskav s uporabljenimi QM.

Omejitve/nadaljnje raziskovanje: Raziskava je bila omejena le na podatkovno zbirko Scinahl, poleg tega in ni zajemala prispevkov, kjer so bili subjekti raziskave pacienti. V bodoče bo vsekakor pomembno na podoben način raziskati tudi te članke.

Ključne besede: nurses, Q-set, P-set, course, PQ Method, PCQ Program, statistics, science.